SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LXIII (57) • ŠTEV. (Nº) 21 — ESLOVENIA LIBRE — BUENOS AIRES • 10 de junio - 10. junija 2004

KOSTANJ POSEBNE SORTE

Govor na spominski proslavi 2004

DR. ANDREJ FINK

Spet smo se srečali ob grobu naših dragih, kjer se leto za letom srečujemo že 59 let. Vsak izmed nas je danes čutil v svoji notranjosti glas, ki mu je narekoval, naj se gre na poseben način, tudi na zunaj in ne samo v srcu, poklonit tistim, ki so darovali svoje življenje na oltar domovine. Med njimi imamo mnogi najožje sorodnike. Vendar danes nismo prišli sem zaradi sorodstvenih vezi, kakor takrat, ko gremo na dan vseh vernih mrtvih na pokopališče, da se tudi na viden način s cvetlico in lučko v roki spomnimo rajnega svojca. Današnji nagib je drugačen. Lahko vsebuje omenjenega, a ga daleč presega. Današnji spomin ni važen zaradi števila pomorjenih. Presežen je zaradi dejstva samega, da se je množični pomor sploh zgodil, pomemben zaradi vzrokov, namenov in okoliščin, ki so ga povzročile, ter daljnosežnih posledic, ki so za njim ostale.

Grob, ob katerem se srečujemo danes, ima svojo posebnost in značilnost za nas v tem, da ga s telesnimi očmi ne vidimo. Pravi grobovi so relativno daleč. Relativno zato, ker so oddaljeni le toliko ur, kolikor traja polet do Slovenije. Prav pred nekaj urami so se ob kapeli pod Krenom v Kočevskem Rogu zbrali rojaki v Sloveniji, da se tudi oni, prav na mestu grozote, poklonijo tam ležečim. Nam v zdomstvu so ti sveti kraji resnično blizu, ker jih na poseben način nosimo s seboj v srcu kot največje bogastvo. Za nas niso nujno vezani na določen kraj, čeprav so nam znana večja množična morišča, kjer leže razmetani zemski ostanki naših dragih. Kočevski Rog, Teharje, Jelendol, Hrastnik in drugi so vsem in vsakomur priče o grozotah, ki so se tam dogajale. Prav v zadnjih dneh je vladna komisija za reševanje prikritih grobišč na tiskovni konferenci v Ljubljani izjavila, da je v svojem delu dosedaj registrirala že 290 grobišč, do konca leta bo pa treba vpisati vsaj še drugih 95. Po teh podatkih je očitno, da je vsa naša Slovenija en sam grob, saj se še vedno vsepovsod odkrivajo nova manjša grobišča. Ni čudno, da se Slovenci, pa naj živimo kjerkoli, čutimo naravno zgrožene, hkrati pa obogatene s tem duhovnim zakladom. Nosimo ga s seboj, ker nas presenetljivo oživlja in napolnjuje z upanjem.

Spomin na množično žrtev ni zgolj zgodovinski spomin na neki dogodek, ki je na poseben način zaznamoval narod, posameznike in tedanjo dobo. S spominom in poklonom plemenitosti plemenitimo tudi sebe, čeprav tega ne iščemo. Gre namreč za našo družbo, za vrednote v njej in za našo prihodnost. Ko si hočemo prav to zagotoviti, naravno iščemo moči in luči v tistih, ki so na tako izreden način odšli pred nami. Ti so danes z nami v duhu in so nam v oporo. Mi s spominom nanje obnavljamo skupaj z njimi posebno občestvo, v katerem se med seboj spremljamo in v katerem se mi, ki smo živi, krepimo in osveščamo.

Človek je bil v svoji telesni dimenziji ustvarjen za večnost. Stvarnik mu je namenil drugačno življenje, kot ga poznamo. Zaradi nezvestobe pa je bil pahnjen v čas, v minljivost. Zato od tedaj v času poteka naše življenje, skozi čas se moramo prebijati, ga uravnavati in meriti, ga skušati zadržati in se mu končno ukloniti. Le tako se šele po zemskem koncu vrnemo k tistemu začetku, ki nam je bil namenjen. Vmesna doba je le doba iskanja, v kateri se s težavo vzpenjamo h kakovostno drugačnemu bivanju ter se stegujemo in tipamo v smeri večnosti.

Čas in večnost se stikata ob današnjem spominskem srečanju. Od tragičnih dogodkov, ki se jih danes spominjamo, je po koledarju minilo že 59 let. Šest desetletij je dovolj, da se normalno lahko govori o zgodovinski oddaljenosti. Čas hiti in ne moremo se mu izmikati. Neusmiljeno nas oddaljuje od vsega, od vsega lepega, prijetnega in plemenitega, pa tudi od vsega hudega. Njegov nezadržni tek celi rane, blagodejno vpliva na človeška razmerja, blažilno vliva olje našemu nerazumevanju, jasni pogled in razsvetljuje, kar je nekdaj bilo zavito v meglo ali temo. Če nanj ne mislimo, nas čas moti in spravlja v nemir, ker čutimo njegovo drsenje, uhajanje kakor vode med prsti, ki je ne moremo zadržati. Samo če se ustavimo in zamislimo, se umirimo ob spoznanju, da je vse naše življenje del večjega in dalj segajočega načrta, ki ga s svojim umom le delno zaznavamo. Šele z mislijo, da smo v rokah tistega, ki je Gospodar vsega, tudi časa in tega, kar se v njem zgodi, je naša umirjenost popolna. Danes smo se na naši poti ponovno ustavili in zamislili.

Če na oddaljevanje navadno gledamo kot na nekaj neprijetnega, pa prav z njim dobivamo drugačno perspektivo. Če se normalno človek ob tragediji sprašuje, zakaj se je morala zgoditi, pa smo oddaljeni v nekem privilegiranem položaju, ker mnogokrat šele po nekaj desetletjih lahko spoznamo, kaj je rodilo veliko trpljenje. Na oltarju domovine je v maju in juniju 1945. leta bilo darovanih vsaj 12.000 slovenskih domobrancev in drugih bojevnikov za pravo ceno človeka in posebej za pravo ceno slovenskega človeka. Več kot polstoletni časovni presledek nas je toliko oddaljil od dogodka, da ga ne spremljamo več s solzami v očeh. Čas celi tudi najhujše rane, ki po naravnih danostih ne morejo ostati vedno odprte. Zaprejo se in življenje gre naprej, a ni več tako, kot je bilo. Teža dogodkov se je vtisnila za vedno v narodovo telo, ki bo do večnosti nosilo na sebi brazgotino kot spomin na strašne dni, ko je Slovenec moril Slovenca. To se je pa

Nad. na 2. str.

Žegnanje v Slovenski hiši

Spet je prišlo leto naokoli, spet smo se zbrali v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši. Veliko vernikov se je zbralo 30. maja v naši osrednji cerkvi in jo napolnilo. Slavnostno mašo za žive in rajne dobrotnike cerkve in Slovenske hiše je bral delegat msgr. dr. Jure Rode, pel pa je moški zbor pod vodstvom Anke Savelli Gaser. Praznovanje je bilo tudi za 50. obletnico, kar se je začela gradnja, in 30. obletnico, kar je bila dokončana.

Nato se je pričelo v veliki dvorani dobro in prijetno kosilo. Med njim je pel moški zbor pod vodstvom Anke Savelli Gaser, msgr. Rode pa je nakazal pot k postavitvi cerkve in hiše. Leta 1954, po desetih letih vselitve v Argentino, so naši dušni pastirji pod vodstvom msgr. Antona Oreharja naslovili na rojake prošnjo za sodelovanje pri nakupu zemlje in postavitve slovenske hiše in cerkve, kar so rojaki takoj podprli. Počasi so se pričela dela, najprej so zrasli začasni prostori, kjer je bila urejena kapela in razne pisarne. Za tem se je pričelo zidanje glavnega dela — pisaren in cerkve, za tem pa postavitev šolskih prostorov. Vse to se je razvijalo nekaj let pod vodstvom arh. Marjana Eiletza. Nastala je velika dvorana, tri nadstropja pisaren, na dvorišču pa še cerkev Marije Pomagaj. A ni še bilo konec, lani smo dobili še zadnjo pridobitev, dvigalo, ki je bilo dar iz zapuščine faranke Mici Pauli.

Tako sta Slovenska hiša in slovenska cerkev služili vsem našim rojakom že nekaj desetletij. Vsako leta pa se na žegnanju spomnimo vseh, ki so se trudili zanju ali pomagali z darovi in delovanjem. Teh je bilo dosedaj že veliko.

Po tem nagovoru prelata Rodeta se je kosilo, ki so ga pripravile članice Zveze slovenskih mater in žena pod vodstvom Pavle Kovač Škraba, nadaljevalo v lepem družabnem veselju. Popoldne so bile pete litanije Matere božje.

SLOVESNOST V KOČEVSKEM ROGU

V nedeljo, 6. junija, je potekala obletna slovesnost v Kočevskem Rogu. Versko slovesnost je vodil upokojeni beograjski nadškof Franc Perko, med katero je prepeval cerkveni mešani pevski zbor župnije Rakovnik z dirigentom Markom Ušeničnikom. Solistične nastope so imeli Sonja Urbanija in Katarina Kambič ter Ivan

Kip žalostne Matere božje

Arnšek; na klavir je spremljal prof. Ivan Vombergar.

Na slovesnosti po maši je najprej spregovorila Urška Knez kot predstavnica mlajših generacij (opisovala je, kako je sama doživljala spoznanja o zamolčani zgodovini), dr. Hubert Požarnik in Stane Šterbenk.

Posebnost letošnje komemoracije je bila predstavi-

Nad. na 6. str.

Slovenske volitve v Argentini

Da ne bo pomot in nevšečnosti, se nam zdi primerno, da ponovno obrazložimo način, kako in kje lahko oddamo svoj glas na volitvah za slovenske poslance v evropski parlament. Kot bralci gotovo vedo, lahko **volimo direktno** ali pa **overovimo glasovanje po pošti**.

Kako se voli?

Volimo tako, da na volilnici **obkrožimo številko stranke**, za katero želimo oddati svoj glas. Glasovati smemo samo za eno stranko, torej SMEMO OBKROŽITI **SAMO ENO ŠTEVILKO**.

Kje se voli?

DIREKTNO se voli samo na veleposlaništvu Republike Slovenije v Buenos Airesu, Av. Santa Fe 846, 6. nadstropje, v nedeljo 13. junija od 9. do 17. ure.

OVERAVLJANJE GLASOVNIC PO POŠTI pa pride v poštev **samo za tiste rojake, ki so se prijavili za volitev po pošti in tudi prejeli volilno gradivo**.

Overavljalo se bo po sledečem razporedu:

Planinski stan, Bariloche (dr. Robert Eiletz): v četrtek, 10. junija od 18. do 21. ure, **Hladnikov dom, Slovenska vas** (dr. Andrej Fink): v soboto, 12. junija od 19. do 20. ure, **Slomškov dom, Ramos Mejía** (Božidar Fink): v nedeljo, 13. junija od 10. do 11. ure, **Slovenska Pristava, Castelar** (Janez Gregor Jelenc): v nedeljo, 13. junija od 11. do 12. ure, **Slovensko društvo Triglav, Rosario** (Marjan Jeriha): v petek, 11. junija, od 17. do 19. ure, **Naš dom, San Justo** (Veronika E. Malovrh): v nedeljo, 13. junija od 10,30. do 12. ure, **Slovensko prekmursko društvo, Bernal** (Roberto Mislej): v soboto, 12. junija od 15. do 16. ure, **Slovenska hiša, Buenos Aires** (Tone Mizerit): v soboto, 12. junija, od 18. do 19. ure, **Slovensko društvo, Córdoba** (Graciela Mravlje): po dogovoru, **Slovenski dom, San Martín** (inž. Tone Peter Podržaj): v nedeljo, 13. junija od 10. do 12. ure, **Slovensko podporno društvo Triglav, Buenos Aires** (Lovrenc Rojic): v soboto, 12. junija od 15. do 17. ure, **Slovenski dom, Mendoza** (inž. Jože Šmon): v sredo, 9. junija od 20. do 22. ure, **Slovenski dom, Miramar** (Nežka Trpin): v sredo, 9. junija od 19. do 20. ure, **Tucumán** (inž. Jože Žakelj):_ po dogovoru, **Slovenski dom, Carapachay** (Franci Žnidar) v nedeljo, 13. junija od 11,30. do 12. ure.

GLEJ...

JUNIJSKA RAZMIŠLJANJA 2
POKOJNI JANKO MERNIK.... 3
VALENTIN MERŠOL 3
RAZSTAVA I. BUKOVCA 4
PALJK: O PELINU 4
VREDNI SPOMENIKI 6

JUNIJSKA RAZMIŠLJANJA

MARKO KREMŽAR (2)

Vedo, da so njihovi zločini le del velike morije, ki so jo komunisti vsega sveta izvedli nad človeštvom in katera presega po številu žrtev vse kar so zakrivile vojne in ostale zablode v pravkar minulem dvajsetem stoletju. Grobišča in koncentracijska taborišča, s katerimi so posejali Slovenijo, so kamenčki na mozaiku sto milijonov komunističnih žrtev po svetu. Strahotnost teh zločinov presega zmožnost domišljije generacije, ki je to dobo doživljala. Ko pa bo mogoče o tem strašnem holokavstu govoriti iz zgodovinske perspektive, se bo človeštvo zgrozilo in tudi slovenska družba se bo predramila iz moralne otrpelosti. Nastal bo pretres in vihar zgodovine bo odnesel s preteklosti kupe popisanega papirja, pod katerimi počiva in čaka - resničnost. In ko bo tako izginil s slovenske preteklosti zadnji po njihovem naročilu pisani papir, bodo nekdanji komunistični revolucionarji in njih potomci spoznali, da nimajo ničesar, s čimer bi mogli prikriti svojo moralno nagoto. Ta čas še ni prišel, a vsi, ki jih teži vest zaradi dejanj preteklosti vedo, da nekoč bo.

Po morju prelite slovenske krvi jim ostaja od vsega nekdanjega tako imenovanega narodnoosvobodilnega boja, revolucije in režima, ki ji je sledil, le krivično pridobljeno premoženje, nekaj oblasti in sovraštvo do krščanske vere. Njihovim nekdanjim žrtvam se morda zdi to veliko, a sami vedo, da jim ostaja ob izgubi iluzij in samospoštovanja, silno, silno malo.

Zla dejanja zaslužijo obsodbo, toliko bolj, če niso priznana in ne obžalovana. Vendar so rojaki, ki so jih zakrivili, sredi svojega krivično pridobljenega bogastva in politične moči, vredni pomilovanja. Kolikor se ne kesajo krivic in zločinov s pomočjo katerih so si pridobili kar imajo, ti ljudje ne najdejo življenjskega smisla in notranjega miru. Nekateri so še živi, drugi so v teku desetletij pomrli. Vsi pa so in bodo nosili v sebi do konca težo in nemir vesti za hudo, ki so ga pomagali storiti, ga prikrivati in opravičevati ali s katerim so se okoristili. Nemirna vest pa veča tudi nepriznani, prikriti strah pred tem, kar pride. To breme ni lahko. Čeprav so se mogli ogniti sodbi ljudi, je sodba vesti neizprosna, a tudi ta ni ne zadnja in ne dokončna.

Res, zločin kliče po obsodbi in kazni, a celo najhujši zločin, storjen v času, naj bi bil poravnan s časno obsodbo in kaznijo. Prav odsotnost te otežkoča nekdanjim revolucionarnim teroristom in njih naslednikom spreobrnjenje in kesanje ter veča v njih tesnobo. Mnogi likvidatorji, ideologi in ovaduhi, terenci in komisarji, člani in voditelji partije, so že prestopili prag večnosti, drugi pa se bližajo trenutku, ko se jim bo iztekel čas, prav kakor nam. Nekateri so se svojih dejanj pokesali in se spravili z Bogom. Drugim pa je ta korak težak in potrebujejo, morda prav po priprošnji njihovih žrtev, še več božje milosti. Ne varajmo se, kljub videzu moči in nedotakljivosti, so ti ljudje polni bojazni. Nekaterim lahko pomaga prav ta prikrita tesnoba do spreobrnenja. Bog daj, da bi bilo tako.

Med svojci žrtev komunističega nasilja ni bilo nikoli opaziti izrazov sovraštva do njih, ki so krivice zakrivili. Zahtevajo popravo krivic, a ne kličejo po maščevanju v zavesti, da lahko le odpuščanje pretrga verigo nasilja. Vsakdanja molitev k Očetu, s prošnjo, naj odpusti, kakor tudi oni odpuščajo, je bila in je vodilo veliki večini neizmerne množice vidnih in skritih žrtev komunizma na Slovenskem. So ljudje, ki so od prvih dni begunstva molili za spreobrnjenje njih, ki so jih preganjali. Ni malo takih, a se o tem navadno ne govori. Vendar je prav, da nove generacije vedo, kako so čutili in ravnali njihovi predniki.

Ob pogledu na moralno opustošenje, ki ga je pustil med slovenskim narodom komunistični prevrat, pa naj bi kristjani, ki smo bili po njem prizadeti, storili še en korak. Prosimo skupnega Očeta, naj nakloni ljudem, ki so bili orodje revolucije, in ki se vse do danes z njo okoriščajo, milost kesanja in spreobrnjenja. Ne vemo, kakšni so bili razlogi za prvi korak, ki jih je privedel na pot nasilja. Poznamo njih dejanja, pa tudi neizprosnost časa. Zato prosimo neskončno pravičnega in usmiljenega Boga, naj ti njegovi otroci, prav kakor mi vsi, zadostijo za svoja slaba dejanja v času in ne v nepreklicni večnosti. Pri tem naj nas ne skrbi, da bi bilo za kaj takega prepozno, saj prošnje usmerjene v večnost, niso omejene po našem času.

Taka molitev bo najlepša počastitev pomorjenih in preganjanih žrtev revolucije. Možje, žene, dekleta in fantje likvidirani med vojno in po njej, prav kakor domobranci na zadnji poti, niso preklinjali svojih mučiteljev. V večnost so odhajali z molitvijo na ustih. Tudi naš spomin nanje in na vse žrtve komunističnega nasilja naj bo leto za letom glasen klic po resnici in pravici, pa tudi prošnja za duše krvnikov in preganjalcev, kot izraz osebnega odpuščanja in krščanskega usmiljenja.

KONEC

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Nekateri opazovalci argentinskega političnega življenja trdijo, da ima vlada vedno več problemov. Ni res. Dejstvo je, da jih je v enem letu zelo malo rešila, tek časa pa veča vtis težav in jasni pogled na prizorišče dogajanj.

Vlada in družba. Ko je predsednik Kirchner nastopil svoje mesto, je hitro in močno posegel na različna področja in rešil kar nekaj zapletov. A če mirno pogledamo storjene korake bomo videli, da so bili, bolj problemi vlade, kot pa problemi družbe. Poseg v vojaško poveljstvo ali v vrhovno sodišče za normalnega državljana ni predstavljalo večje skrbi. Vsakdanjost pa postavlja pred oči vprašanje varnosti, brezposelnosti, političnega sistema, piketerov, transporta... To pa je ostalo skoraj nespremenjeno in danes se srečujemo z istimi težavami, le da so povečane, ali se nam vsaj zdijo povečane.

Primer železnic. Ne moremo kriviti sedanje vlade zaradi gospodarskega problema, ker to je posledica dolgih let neresnosti, nesposobnosti in nepoštenosti. Če pa se danes, po enem letu vladanja, ljudje vozijo z vlaki kot živina, ne moremo smatrati, da pri tem vlada nima krivde. Nadzorstvo privatiziranih podjetij je enako kaotično, kot je bilo pod menemizmom. Razlika je samo ta, da za rešitev problema vlada napoveduje ponovno podržavljenje, kot v primeru pošte. Prav ta primer pa kaže, da se je delovanje podjetja po tem dogodku le poslabšalo. Enako kot pri pošti, tudi to železniško podjetje trdi, da mu je vlada dolžna velike vsote denarja (govori o 400 milijonih) in grozi s sodnimi postopki, če bi prišlo do podržavljenja.

Kje je krivda? V tem in tudi ostalih primerih naletimo na neke vrste mrtvilo. Kot da se vladni ustroj nikamor ne premakne. Če so De la Rui in radikalom očitali inmovilnost, bi isto lahko trdili o sedanji vladi. Kako je to mogoče, če je sedanji predsednik vzor dinamike in vsestranskega gibanja? Težko je odgovoriti in mnenje, ki sledi, je osebno mnenje podpisanega in bolj teorija kot dognano dejstvo. Zdi se, da hoče predsednik sam rešiti vse, tudi najmanjše probleme. Podrejeni (ministri, državni sekretarji, direktorji) so preveč vezani na predsednikovo mnenje in odločitev. Kako je sicer mogoče, da na področju železniškega sistema ni bilo v vsem letu enega konkretnega koraka, ko vsak dan dežujejo tožbe in obtožbe o vedno slabših storitvah? Bo zadeva rešena sedaj, ko je Kirchner sam prevzel problem na svoje rame? Enaka analiza je možna ob vsakem nerešenem vprašanju. Jasno je, da vlada nima nekega osrednjega programa, ki bi kazal smer srednjim in nižjim funkcionarjem. Vse stoji, ali se giblje po starih ojnicah, ali pa čaka na osebni predsednikov poseg. To je pa spričo raznolikosti in količine problemov nemogoče.

Protislovja. Potem lahko zaznamo še drug pojav. Vlada razglaša neko teorijo, praksa pa potem ukaže drugo. Tak je primer zunanjega dolga. Ponudili so za plačilo določeno vsoto in trdili, da se s te ponudbe ne bodo premaknili. Predsednik sam je ostro nastopil proti ministru Lavagni, ki je lastnikom bonov dajal upanje na izboljšano ponudbo. Sedaj pa s besednimi igrami razlagajo novo ponudbo, ki je znatno boljša. Upniki je seveda nočejo sprejeti, saj stvarno računajo, da bo za njo prišla še katera boljša. Nekaj podobnega se dogaja tudi z pošiljanjem vojske v Haiti.

Vojaki na tuje. Senat je kar hitro odločil, da lahko oddelki argentinskih oboroženih sil tvorijo del mirovnih čet v razburkani državi Haiti. V poslanski zbornici pa je problem večji. Korak je namreč v popolnem nasprotju z levo ideologijo, ki jo vlada stalno razglaša. Največji problem se torej ne poraja v peronizmu, temveč med lastnimi Kirchnerjevimi poslanci, ki morajo glasovati proti svoji vesti. Levica namreč v celoti zavrača, da bi argentinski vojaki opravljali v tuji državi to, kar jim je v lastni prepovedano v ustavi.

Varnost in nevarnost. Zadnje dni se je znatno povečalo število ropov in kraje v samem prestolnem mestu. Razlage za to so raznovrstne in ni na zadnjem mestu sum, da so v ta pomnoženi kriminal zapleteni člani varnostnih organov, ki so jih zadnje čistke izločile iz policijskih vrst in jih pognale na cesto. Korak je bil potreben, a še bolj potrebno je nadzorstvo nad temi ljudmi, za katere vemo, da so bili že prej kriminalci in ni pričakovati, da se bodo sedaj temu odpovedali. Če jih pa že od prej poznamo, je nadzorstvo nad njimi lažje, le volje za to je treba.

Zarota? Da je mera težav polna, je predsednik javno potožil, da skušajo vlado spodnesti. Naj bi bila to zarota? Državni udar? Desestabilizacija? Ko so javnost, posamezniki in celo nek državni tožilec zahtevali, naj se objavijo imena in podrobnosti zarote, je vlada utihnila. Potem so iznašli zmes neimenovanih policistov, sodnikov in menemistov, kar ni nikogar prepričalo. Razlaga je enostavna: vlada potrebuje nasprotnikov, da ohrani videz dinamike. Torej če jih ni, jih je treba iznajti. Tako se piše zgodovina.

Kostanj posebne sorte

Nad. s 1. str.

moglo zgoditi zato, ker se je Zlo poosebilo v tistih, ki so sledili ideologiji in praksi komunizma, zaslepljeni z njegovim lažnim bliščem. Govorjenje o Zlu ni pretirano, saj se je na posebno krut način javljalo na Slovenskem med komunistično revolucijo in pozneje. Ko je minilo več kot pol stoletja po tragičnih dogodkih, se Slovencu, ki jih ni osebno doživljal, posebno mlajšemu, ki z zanimanjem posluša pripovedi še preostalih prič ali prebira težko kroniko tistih dni, zdi nemogoče, da se je kaj takega moglo dogajati med člani lastnega naroda. In se vendar je.

Ko se spominjamo krivično in kruto pomorjenih, moramo nujno pomisliti, zaradi česa so bili pomorjeni. Bojevali so se za svobodo svoje domovine in za zdrave življenske pogoje v njej. To pa so vrednote, za katere se je v vseh časih vredno prizadevati, in če je treba, tudi dajati življenje. Domobranci smrti niso iskali, kot je ne išče in si je normalno ne želi nihče. Ko so vstopili v domobranstvo, so vedeli, da lahko v boju padejo, kar se je zgodilo mnogim. Bojevali so se z orožjem v roki, kot je narekoval trenutek, in so bili v boju proti revoluciji uspešni. Če bi bilo odvisno samo od njih, bi v Sloveniji nikoli ne zavladal komunistični totalitarni sistem. Toda domobrancem, ki so bili pobiti v mesecu juniju 1945. leta, ni bila dana niti možnost, da častno padejo v boju. Prevarani od velesil in zaveznikov, h katerim so se ves čas pripisovali, so bili izročeni domačim sovražnikom, ki so odločili, da jih je treba iztrebiti iz slovenskega naroda, ker so bili komunističnim namenom nevarni. Kot so bili neustavljivi v boju, tako so pred smrtnimi dnevi in trenutki vdano sprejeli božjo voljo in na drugačen način junaško umirali mučeniške smrti.

Po tistih krutih dneh je nad Slovenijo zavladalo moderno suženjstvo. Kdor ni bil ubit, je bil v ječi, če pa je bil obojega rešen, je nanj padla nevidna mora povsod navzočega policijskega sistema, ki je dušil, uklepal roke v nevidne verige, mašil usta in ušesa, kvaril možgane, izkrivljal dejstva, onemogočal zdravo vzgojo mladine, potvarjal vse z uradno diktirano lažjo in se vrival v najintimnejša območja človekovega življenja. Tako je slovensko družbo razklal, da je v Sloveniji še danes, po več kot desetletju od padca strahovlade, očitno splošno medsebojno nezaupanje.

V tistih dneh se je Slovencem rodilo trojno gorje: mučeniško trpljenje in smrt pomorjenih, ječa za vse, ki so ostali živi v zasužnjeni domovini, in trpljenje tistih, ki so ubežali smrti in ječi ter se ranjeni in onemogli odpravili na pot begunstva in zdomstva. Tudi tega trojnega trpljenja se lahko v tem mesecu spominjamo, trpljenja, ki ga je Bog dopuščal v svoji neskončni vsevednosti v takrat nam neznane namene. V trpljenju smo bili vsi povezani z Njim na križu in smo vsak po svoje zadoščevali za neskladnosti z njegovo voljo v našem narodu. Ta noč do jutra je bila dolga, predolga za vse tiste, ki so v pričakovanju na poti omagali ter odšli po plačilo, ne da bi videli jutranji svit.

Jutro je pa vendar prišlo. Tako kot druge narode je tudi Slovenijo obsijal sončni dan resnične svobode in samostojnosti. Ob veselju nad ponovno pridobljeno domovino, ki je bila za vsakogar na različne načine izgubljena, pa vendar ostajamo resnih obrazov, ker se posebno ob spominskih dneh kot danes zavedamo, za kakšno ceno je bila svobodna in samostojna Slovenija odkupljena. Med prvo svetovno vojno je Ivan Cankar v svoji znani črtici razmišljal o kostanju posebne sorte. Razmišljal je o drevesu, ki je bilo med drugimi nekaj posebnega. Ta kostanj je brstel še pred pomladjo, listje na njem je bilo nad vse sočno in cvetove je raztresal tako bogato, da je bilo daleč naokoli vse belo. Jeseni je ostajal zelen prav do trde zime. Kdor je sedel pod tem drevesom, je bil mlad in poln življenja. Ljudje niso vedeli, odkod dobiva drevo to moč. Stara žena je vendar hotela razkriti skrivnost in je začela kopati pod kostanjem. Tam je našla neznansko število človeških lobanj in kosti, da se jih ni dalo prešteti. Če bi tam kopali še dalje in še globlje, bi morda razgrnili pokopališče kot za čez celo deželo. Ljudje so tedaj govorili: „Zdaj se je izkazalo, odkod ta moč, ta ljubezen in ta mladost." Pisatelj Cankar pa zaključuje: Oj prijatelji, ljubi moji, to nam bodo še cveteli kostanji! Šele sedaj, daleč za Cankarjem, po desettisočih pomorjenih in po stotisočih ranjenih na telesu in duši, vidimo, zakaj mnogi taki čudoviti kostanji na slovenskem že cvetejo. Danes živečim Slovencem tu in tam je bila z vrnitvijo domovine

Nad. na 5. str.

SLOVENCI V ARGENTINI

30. obletnica smrti Janka Mernika

V sredo, 12. maja je preteklo 30 let, kar je umrl v bolnici San Juan de Dios v Ramos Mejiji velik Slovenec in dolgoletni mladinski voditelj, katehet in salezijanski duhovnik Janko Mernik.

Rodil se je 1. marca 1914 pri sv. Juriju ob Ščavnici očetu Matiju in materi Mariji Vesnjak. V duhovnika je bil posvečen 14. junija 1944 v Ljubljani po rokah dr. Gregorija Rožmana. Ob priliki obletnice njegove smrti smo se vsi, ki smo ga poznali in ga imeli radi, udeležili sv. maše v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejia. Sv. mašo zadušnico je daroval salezijanski inšpektor za Argentino Jože Repovž ter se je med opravilom z lepimi besedami spomnil pokojnika.

Na vetrinjskem polju pred 59. leti smo se znašli vseh starosti in poklicev pod milim nebom za šest tednov. Med temi je bil tudi Janko Mernik. Kdo od takratne mladine ni poznal tega mladega duhovnika. Čeprav sam begunec je mislil že prve dni prihoda na to polje, na mladino, da jim je treba preskrbeti šolo in razvedrilo.

Po šestih tednih Vetrinja so nas razporedili po raznih taboriščih Avstrije. Največji transport je došel v Lienz-Peggetz več tisoč nas je bilo. Peljali so nas iz Celovca v živinskih vagonih. Z nami je šel tudi g. Mernik in po nekaj mesecih je že našel posebno barako, sicer ne veliko, kot so bile ostale barake v taborišču, toda streha je bila in tam je on ustanovil Mladinski dom za mladino. V taborišču je začel izdajati list mesečnih tiskovin na ciklostil: „Begunska mladina". Par izvodov vezanih je prišlo tudi v Argentino. Torej se le ni vse izgubilo.

Toda gospod Mernik se ni posvečal samo na verskem področju, tudi za šport je bil navdušen, na nogomet, odbojko, namizni tenis, šah, tega zadnjega je tudi sam rad igral. Pred koncem leta 1946 ali natančno 14. novembra se je vse taborišče Peggetz preselilo v Spittal na ukaz angleških zasedbenih sil. Spittalsko taborišče se je tako podvojilo po prebivalcih. Ker je bilo v Spittalu tudi dobro organizirano življenje na vseh poljih, smo pa iz Lienza prinesli samo še nov naboj in tako je potem steklo življenje bolj pestro naprej. Mladinski dom je spet dobil svojo barako blizu kapele ali nasproti gimnazije in le to smo imeli razdeljeno na dečke in deklice. Dekliški del je vodila Danica Milavec, zvesta Mernikova sodelavka.

V tej baraki smo imeli poleg iger tudi vaje za nastope in v zimskem času razna predavanja, spremljana z diapozitivi. Tu sem prvič videl diapozitive na platnu, skoraj zmeraj z versko vsebino. Med šolskimi počitnicami so nas peljali za tri tedne k Hodiškemu jezeru in naslednje leto so pa šli h Klopinjskemu jezeru na Koroškem, toda mene pri zadnjem ni bilo, ker sem bil že prestar. Na vsakem teh taborenj nas je spremljal g. Mernik.

V začetku leta 1948 se je pa začelo šušljati v taborišču, da bomo morali zapustiti Evropo. Potem je pa prišla novica, kot strela z jasnega. Argentina sprejme vse, tudi družine. Danes vemo, da nam je to izposloval Janez Hladnik. Velika večina se je takrat prijavila za Argentino in z nami je odšel tudi Mernik. Nekateri se boste še spomnili, kje nas je sprejemal argentinski poslanik, ki je prisel iz Dunaja v taborišče in nam podpisoval vsa dovoljenja za Argentino, pisal se je pa Virasoro. Uganili ste, v prostorih Mladinskega doma v Spittalu. Zadnje mesece leta 1948 so začeli odhajati prvi transporti za Argentino. Taborišče se je začelo prazniti. G. Mernik je odšel na pot takoj po novem letu 1949 in je prišel v Buenos Aires sredi februarja. Ko sem dober mesec za njim prišel tudi sam, sem ga našel v zavodu Janeza Evangelista v Boki. Vseskozi je iskal, kako bi slovenski mladini lahko največ koristil. Že leta 1950 je prišel v zavod Don Bosca v Ramos Mejia in tam tudi ustanovil oratoriji Dominika Savia, za Slovence pa Mladinski dom, in tam smo prišleki iz Avstrije našli to, kar smo že imeli tudi v taborišču. Dom, nogometno igrišče, namizni tenis, šah in sestanke. Enkrat se je tega sestanka udeležil celo naš škof begunec dr. Gregorij Rožman in po sestanku je bil asado v hladni senci pred mladinskim domom. Ko je prevzvišeni videl toliko pečenega mesa, je še vprašal, kdo bo vse to pojedel?

Mernik je bil velik Slovenec. V začetku, ko nismo še imeli skupnih domov, je on vsaki naši organizaciji izposloval prostore za sestanke. Spomnim se, da so bili prvi sestanki SFZ ravno v Don Boscovem zavodu. Stražarji so tudi imeli tu sestanke, Slovensko državno gibanje tudi, pa občni zbor preživelih domobrancev se je tudi vršil v

Nad. na 6. str.

POTOVANJE V SPOMIN NA DR. MERŠOLA

Od petka 3. pa do 16. junija se v Sloveniji mudi skupina štiridesetih Slovencev iz Združenih držav Amerike in Kanade. Tu so na potovanju v spomin na doktorja Meršola, to potovanje pa organizira Slovensko ameriški svet iz Clevelanda. Naj spomnimo, da je doktor Valentin Meršol rešil gotove smrti okoli 7000 Slovencev, da jih iz vetrinjskega taborišča po drugi svetovni vojni niso vrnili partizanom v Jugoslavijo. Letos mineva 59 let od teh dogodkov.

Kip dr. Valentina Meršola, spredaj njegov sin Tine

Spominsko obeležje v Zavodu svetega Stanislava so postavili v soboto, 5. junija, v Vetrinju pa ga bodo v nedeljo, 13. junija. V času obiska v Sloveniji bodo rojaki obiskali še Ptujsko goro, Slomškov in Baragov rojstni kraj, na nedeljo pa so se mudili v Rogu pri spominski sveti maši. Odšli bodo tudi na Svete Višarje, kjer je imel svoj znamenit govor doktor Lambert Ehrlich.

Doktor Valentin Meršol se je rodil leta 1894 v Radovljici. Po maturi na Škofijski klasični gimnaziji leta 1913, kjer je bil odličen dijak, se se je vpisal na medicinsko fakulteto v Gradec. Kmalu pa ga je prva svetovna vojna potegnila v svoj vrtinec. Leta 1919 se je vrnil domov in se vpisal na zagrebško medicinsko fakulteto, naslednje leto pa se je preselil v Prago, kjer je leta 1923 promoviral. Od leta 1923 je opravljal zdravniško službo, se šolal v Ameriki, bil v Ljubljani primarij bakteriološkega oddelka za nalezljive bolezni, predsednik Slovenskega zdravniškega društva in Zdravniške zbornice. Maja 1945 se je dr. Valentin Meršol z družino umaknil na Koroško in se tako kot mnogi ubežniki ustavil na vetrinjskem polju. Zaradi svojega zdravniškega slovesa in odličnega znanja angleščine je postal vodja civilnega begunskega taborišča. 31. maja je pridobil kanadskega majorja Barreja, da sta skupno odšla protestirat k majorju Johnsonu, vodji oddelka za razseljene osebe, zaradi prisilnega vračanja civilistov v Jugoslavijo. Odločilnega pomena je bil prihod marš-ala Alexandra, poveljnika glavnega štaba zavezniških sil za Sredozemlje v taborišče. Dr. Meršolu je obljubil, da ne bo nihče več vrnjen brez svojega hotenja. Zaradi njegovega znanja jezika, široke izobrazbe, osebnega poguma in človeške veličine je verjetno rešil smrti okoli 7000 Slovencev, da jih niso vrnili partizanom v Jugoslavijo. Junija 1949 je emigriral v Združene države Amerike ter več kot dvajset let delal kot zdravnik v Clevelandu, kjer je umrl leta 1981.

PO POTI INKOV NA MACHUPICCHU

FRANCI MARKEŽ _____ *(2)*

Človeka kar prevzame, ko si ogleduje ogromne skale, nekatere tudi do 9 m visoke, 5 m široke in 4 m debele, klesane tako natančno, da se med sabo točno ujemajo. Pa ne samo to. Pri skalah, ki so naložene ena na drugo, ima večkrat spodnja sredi površine majhno vdolbino, v katero sovpada „izrastek" na zgornji skali. Pravijo, da radi tega te zgradbe prenesejo potrese, ki niso nobena redkost v teh krajih. Ki so pa večkrat porušili kolonialna naselja, ker seveda belci niso bili zmožni takih mojstrovin.

Pa sem omenil, da je Sacsayhuamán delno v razvalinah. To pa zato: Španci niso mogli razumeti, kako je mogoče, da bi ti mali Indijanči, takrat ne dosti čez 1.5 m visoki, navalili te ogromne skale tudi od nekaj km oddaljenih kamnolomov, jih tako precizno izklesali in potem še postavili eno na drugo. Ergo, to ni človeško delo, ampak hudičevo. In tako so poročali španskemu kralju, ki je po takratni logiki velel to hudičevo delo podreti. - Pa zgleda, da pri tem hudič ni sodeloval, saj večji del trdnjave še stoji.

Pa se vrnimo nazaj na našo pot po stopinjah Inkov. Ta pot je v sedanji turistični verziji dolga ok. 40 km, vije se po hribih - tudi čez 4000 m visoko - in dolinah, skozi redka naselja a po slikovitih pokrajinah, še posebno privlačnih zaradi sledov, ki jih je pustila na njih zgodovina. Okoli 80 % utrjene poti je še iz takratnih časov, ponekod je obnovljena. Hoja traja 4 dni s tremi nočmi. Prve tri dni brez stika z ostalim svetom. Tretji večer pa dospeš do velike gorske koče Wiñaywayna - 3650 m nadmorske višine. Ta koča ima že elektriko, mrzlo pijačo, pograde in stranišča, ki so pa stalno zasedena in ne preveč čista, tako da okoliška grmovja še vedno pridejo v poštev.

To pot prehodi dnevno čez 100 turistov. Udobnosti, ki jih boš imel na poti, odvise od tega, kako si si jo zamislil in koliko si pripravljen plačati. Bazična verzija je, da greš popolnoma na svojo roko, primerna samo za mlade, trenirane športnike. Plačati moraš vstopnino, potem si pa sam nosiš prtljago, si postavljaš šotor in pripravljaš hrano. Kar prilično zdelan le prideš na cilj. Sicer ti pa ne preostaja drugega, ker ko si že na poti, povratka ni.

V Cuscu ti turistične agencije ponujajo več variant, seveda za različne cene. Prva stopnja vključuje vodiča in nosače, ki ti tudi kuhajo in postavljajo šotore. Za doplačilo jim lahko naprtaš še nahrbtnik s spalno vrečo, toplo obleko in podobno šaro. Višje variante pa že vključujejo udobna ležišča v večjih šotorih, opremljenih s stoli, mizami in bolj pestro hrano in pijačo, morda tudi dan več hoje, da pot ni tako utrudljiva. Še radia ne manjka - kar je sicer v veliko škodo pri uživanju narave in okolja.

Biokemic Franci Markež (desno) in njegov sošolec Amilcar na začetku poti

Naša družba je po stvarni presoji položaja sklenila sledeče: Ker je Alfredova žena malo bolehna, ni primerno, da gre na tako pot. Mož pa žene v bolezni ne sme zapustiti, vsaj nekaj takega mora obljubiti pri poroki. Moja žena se je pa zaklela že po prvih počitnicah v šotoru, ki sva jih preživela z 2-letnim sinčkom, da pod šotor nikdar več. Torej sva za to pot ostala sama z Amílcarjem. Zvedeli smo pa tudi za skrajšano varianto poti, kjer prvo noč že prideš do Wiñaywayne - ki ima pograde. Žena se je odločila za to verzijo in tako se bova tretjo noč srečala. Alfredo in žena nas pa bosta pričakala v Aguas Calientes, vasici pod Machupicchom, do kamor se lahko več ali manj udobno pripelješ z vlakom, edinim prevoznim sredstvom poleg helikopterja - sedaj so že prepovedani - ki pelje po ozki dolini ob reki Urubamba. Pravim več ali manj udobno, ker ne dobiš vedno vozovnice za turistični vlak in se moraš peljati z lokalnim, namenjenim domačinom, med vrečami različnih poljskih pridelkov, kletkami s kurami, zajci, racami in malimi prašički.

Naslednje jutro smo se poslovili in junaško na pot! Na dogovorjenem mestu je že čakal star avtobus. Sprejeli so naju naš vodič Carlos in pa nekoliko začudeni obrazi najinih mladih sopotnikov, ko sta se prikazala pri vratih dva osivela gospoda.

Zapustili smo Cusco, vozili ob za Inke sveti reki Urubamba, šli skozi večje naselje Ollantaytambo in po nekaj urah vožnje prišli do Km 88, konec naše vožnje in sploh konec ceste. Od tu naprej pelje samo še železnica. To postajališče je blizu razvalin Qoyriwarachina, na približno 2300 m nadmorske višine. Na tem prostoru je bilo že nekaj avtobusov, ki so tako kot nas zlagali prtljago in turiste.

Nadaljevanje priihodnjič

NAŠA SKUPNOST ŽIVI

V četrtek, 20. maja je bil sestanek Zveze slovenskih mater in žena iz San Martina. Vodila ga je predsednica Marjeta Smersu Boltežar, duhovno misel je prebrala Katica Kovač Dimnik, govorila pa je Metka Havelka Magister o „Tehniki za sprostitev in dobro počutje".

V soboto, 22. maja zvečer je Ivan Bukovec razstavljal olja in akvarele v mali dvorano Slovenske hiše. Razstava, ki je bila pod okriljem Slovenske kulturne akcije, je bila odprta tudi naslednjo nedeljo dopoldne.

Isto soboto zvečer je bil v Slomškovem domu v Ramos Mejiji „Superples v jeseni". Praznovali so tudi 30. obletnico Slovenskega inštrumentalnega ansambla. Na razpolago je bila lahka večerja ter tudi varstvo otrok.

V nedeljo, 23. maja je bilo v San Martinu praznovanje 44. obletnice doma pod geslom „Spet druži nas venčani maj". Po zahvalni maši je bilo v domu dviganje zastav, nato pa kulturni program. Slavnostni govornik je bil inž. Peter Tone Podržaj. Sledilo je skupno kosilo.

Isti dan dopoldne je bil na Pristavi v Castelarju sestanek stranke Nova Slovenija.

V ponedeljek, 25. maja, na praznik Marije Pomagaj, je bila v slovenski cerkvi maša za pokojnega dr. Alojzija Starca. Bil je tudi molitveni dan za našo mladino.

V torek, 25. je bilo mladinsko tekmovanje na Pristavi.

V sredo, 26. maja popoldan je bil v Slovenski hiši duhovniški sestanek, zvečer pa je bila učiteljska seja.

V nedeljo, 30. maja je bilo žegnanje v cerkvi Marije Pomagaj. Dopoldne je bila sv. maša za žive in rajne dobrotnike cerkve in Slovenske hiše, katero je daroval delegat prelat dr. Jure Rode. Pel je moški zbor pod vodstvom Anke Savelli Gaser. Praznovanje je bilo tudi za 50. obletnico, kar se je začela gradnja, in 30. obletnico, kar je bila dokončana. Sledilo je slavnostno kosilo v dvorani škofa Rožmana; pripravile so ga odbornice Zveze slovenskih mater in žena pod vodstvom Pavle Kovač Škraba. Popoldne so bile pete litanije Matere božje.

V soboto, 5. junija, za prvo soboto v mesecu, je bila molitvena ura za duhovniške, redovniške in misijonske poklice. Geslo je bilo: „Molite in boste prejeli".

Isti dan zvečer je bil v Našem domu v San Justo koncert vaških in mestnih pesmi v izvedbi mešanega pevskega zbora San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar.

V nedeljo, 6. junija popoldne je bil v Slovenski hiši žalni praznik spomina in pričevanja - Domobranska proslava. Najprej je bila koncelebrirana sv. maša, sledil je poklon pred spomenikom, nakar je bila spominska akademija v dvorani. Slavnostni govornik je bil dr. Andrej Fink. Sledil je odrski prikaz: Križev pot naših mučencev. Režiral je dr. Štefan Godec. Med mašo je pel Slovenski pevski zbor iz San Martina pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic.

Članice Zveze mater in žena iz San Martina so obiskale buenosaireško katedralo, katero so si ogledale v spremstvu vodičke. Nato so obiskale tudi staro kavarno Tortoni. Izlet je vodila predsednica Marjeta Smersu Boltežar, organizirala pa ga. Mari Keržič.

Priredila D-ova za tiskovni referat Zedinjene Slovenije.

PISMO BRALCEV

Spoštovani gospod urednik!

Vsakogar, ki spremlja prizadevanja naše diaspore, navdaja občudovanje. Zato je kakšna pripomba tu ali tam v prvi vrsti izraz želje, da bi se ta biser slovenstva kar najbolj bleščal.

K povzetku o razstavi v NUK je tako treba povedati:

V luči zgodovinskega dogajanja, ki so mu bile in še so priča tudi naše generacije, je povsem razumljivo, da je dolgo trajalo, da je slavni Kopitar prijel v roke rokopise iz Freisinga, saj je imel po naročilu dvora dosti bolj pomembne (in donosne) naloge okoli Karadžiča in z gradnjo mostov „nach Osten" prek slovenskih hrbtov. Tudi je povsem jasno, da „bizantinskemu" dvoru, ki nas je zajahal po razsulu 1918, ni bilo dosti mar, kaj „vojni plen" iz Podalpja meni o sebi in kaj pomeni v neki evropski zgodovini. Balkanizacija Slovenije in Slovencev se je nadaljevala tudi pod boljševistično diktaturo. Je torej logično, da je bila slovenskost Brižinskih spomenikov moteča. Vse do zadnjega časa je tukajšnje hlapčevsko zgodovinopisje in jezikoslovje (Naj jim bo odpuščeno - kolač jim je pač bolj pasal od skorje domačega kruha!) blebetalo o nekem slovanstvu teh zapisov in drugi „Slovani" so si jih z veseljem prilaščali.

Prepričan sem, da mora prav diaspora, prva in najbolj prizadeta žrtev balkanizacije Slovenije in Slovencev leta 1918 - za kar mora(mo) biti hvaležni svojim nesposobnim „narodnim voditeljem" - zato imeti izostren občutek za polno resnico. Ni namreč dovolj ponavljati pervertirane fraze dovčerajšnjih „znanstvenih" hlapcev tujega režima: „najstarejši zapis slovenščine" ali pa „najstarejši ohranjen(i!) zapis kakega slovanskega jezika v latinici". Polna resnica je taka, da se v oglejskih arhivih najde še kaj starejšega od Brižinskih spomenikov, in predvsem, da so ti „spomeniki" najstarejši zapisi v jeziku neke obstoječe evropske nacije. To pa je precej drugačna resnica od prej citiranih floskul, v katere bežijo podli prevaranti, ki so v zadnjih stoletjih za judeževe srebrnike potujčevali (balkanizirali) svoj narod in skrivali oz. tujcem prepuščali njegove spomenike!

Lepo pozdravljam

Andrej Lenarčič
Ljubljana

PS:

1. Malenkost, ki ni malenkost (vpije o posledicah prej omenjene „balkanizacije"):

Na 4 strani iste številke Svob. Slo. pišete v nadnaslovu: „Razgovor..." To ni po slovensko. Slovenci povemo: POGOVOR!

2. Kaj dejansko so Brižinski spomeniki, je žal mogoče razložiti le v obsežnejšem teksu...

INFLACIJA V MAJU

Inflacija v maju je znašala 0,9 odstotka. Za toliko so se namreč zvišale cene življenjskih potrebščin v primerjavi z aprilom. Cene življenjskih potrebščin v letošnjih prvih petih mesecih so se zvišale za 2,5 odstotka, v zadnjem letu dni pa za 3,8 odstotka.

GLOSA

O pelinu

Na pelin sem se spomnil, ko sem minulo sredo odhajal utrujen proti domu v poznih večernih urah. Avtomobil je sicer res najprej prevozno sredstvo, a je zame zadnje čase tudi vse bolj prostor, v katerem najbolje in predvsem pa lahko v miru razmišljam. To pa iz preprostega razloga, ker sem zvečer v avtu vedno sam in ponavadi me v poznih večernih urah tudi nihče več ne pokliče na prenosni telefon. Tudi cesta je ponavadi prazna, včasih se mi zdi, da avto že sam pozna pot do doma, utrujenost in boleče noge pa so ponavadi tiho, a vedno prisotno opozorilo, da moram biti tudi na prazni cesti previden. Ko zavijem na hitro cesto proti Vilesu, ponavadi tudi radio odklopim in do doma me spremlja samo se tiho brnenje avtomobila. Pred očmi le cesta, misli pa romajo drugam.

Na pelin rožo sem se spomnil, ko sem premišljeval o dolgem dnevu, ki je bil za mano. Tudi sam sem se tistega dne udeležil lepega kulturnega večera v centru Bratuž, na katerem je nastopila znana kulturna delavka in glasbenica Lučka Kralj Jerman, ki je bila pred davnimi leti zapustila rodno Gorico in v Argentini našla drugi dom. Razmišljal sem o tem, ali se sploh lahko v življenju najde drugi dom, kajti vse bolj sem namreč prepričan, da si dóma ne moreš sam zgraditi, da je resnični dom človeku podarjen ob rojstvu, ker je dom, pravi dom, veliko več od stanovanja, hiše. In takrat mi je prišla pred oči pelin roža, kot slovenski pesnik imenuje pelin, za katerega nas Slovar slovenskega knjižnega jezika pravi, da je to „zdravilna rastlina s svetlo sivimi listi grenkega okusa", a tudi dodaja v drugi razlagi, da je pelin tudi vse tisto, „kar je neprijetno, neugodno". Pelin kot druga beseda za grenko bo torej. Vozil sem proti Furlanski nižini in po njej, a mi pelin roža ni šla izpred oči in takrat sem se spomnil, kaj me je v pretresljivem predavanju gospe Lučke Kralj Jerman najbolj pretreslo. Bil je majhen stavek, bila je majhna in na prvi videz nepomembna misel, ki jo je gospa mirnega značaja in blagega glasu izrekla med svojim predavanjem: „Tujina je grenka, čeprav smo v nji lahko svobodno živeli!"

Pelin roža je takrat zacvetela pred menoj in me tisti večer ni zapustila več, tudi med dve uri trajajočo okroglo mizo v Kulturnem domu, ki sem se je udeležil po lepem kulturnem dogodku, ne, na kateri smo zbrani z obeh strani meje skušali vsak po svoje povedati nekaj dobrega o skupni Goriški; samo potuhnila se je, a bila je tam, pravzaprav cvetela je. Pelin me torej tisti večer v mislih ni zapustil, kot me ni zapustila misel na vedno krvavečo rano naših ljudi, ki so bili odšli z domom v srcu v svet, se danes morda tudi vračajo na mesto, od koder so bili odšli, a je njihova največja tragedija prav v tem, da se nikdar ne morejo več vrniti domov, ker tistega doma, ki so ga bili nekoč zapustili, danes ni več.

Ko te vrstice pišm, se bojim, da bi kaj pelina dodal vsem tistim, ki to odprto rano nosijo v srcu, ker do njih čutim iskreno spošovanje, še posebno do tistih, ki svojih narodnih korenin v tujini niso izgubili. Kakšo trpljenje, koliko garanja in nikdar dovolj občdovanih osebnih odpovedi je bilo potrebno, da so ohranili svojo besedo in svoje korenine, vedo samo oni. Tisti, ki tega nismo dožveli, lahko molče skušmo razumeti, a razumeti in dojeti ne moremo. Trpljenje lahko razume samo tisti, ki je že poljubil križ

V tem našem razcefranem svetu, ko se skoraj vsem dozdeva, da resničih vrednot več ni, se prav to tudi razobeša ne veliki zvon, in se zato tudi pri nas narodna istovetnost in vprašanje jezika postavljata pod vprašaj, predvsem pa se postavlja pod vprašaj vsaka identiteta, zato tudi narodna, je ta pelin roža naših ljudi, ki so nekoč bili odšli v „grenko tujino" svobodo iskat, a so na tej poti iz domovine v svet same sebe in slovenstvo ohranili v najtežjih razmerah in časih, je ta njihova in naša narodna rana, ta pelin roža, resnična svetinja. Dejstvo pa, da so ti ljudje, ki so jim bili zvečine bratje in sestre dobesedno poklali brate in sestre, očete in matere, jih nagnali ter pregnali v beg, danes očetje in matere, stari očetje in stare mame otrok in vnukov, ki se vračajo kot polnokrvni Slovenci v domovino vseh Slovencev, resnični čudež. In bo prav zato ta naša slovenska pelin roža cvetela vse do takrat, dokler tega slovenskega narodnega čudeža javno ne bomo priznali in ne bomo tudi pri nas začeli verjeti, da se ta čudež zgodi le tistim, ki vedo, da so jezik, omika, kultura, narodna samobitnost vrednote, za katere se je vredno potruditi, in se človek zanje tudi mora žrtvovati, če hoče ohraniti lastno dostojanstvo. Ve pa se, da kdor lastnega dostojanstva nima, tudi od drugih ne more zahtevati, da mu ga priznajo, kaj šele, da bi mu ga izkazovali!

Jurij Paljk, 27. maja 2004 Novi glas

Razstava Ivana Bukovca

22. maja je imel razstavo svojih akvarelov in olj pri Slovenski kulturni akciji naš znani slikar Ivan Bukovec. Že nekaj let nismo imeli prilike videti njegovih del, zato nas je prijetno presenetil; v teh letih je namreč zamenjal svoj stil in vsebino del. Prej je večinoma slikal naravo, predvsem hribe, sedaj pa je prešel na abstraktno umetnost predvsem barvne kombinacije, kar nas je postavilo pred nove izzive. Pred nami so zaživele nove, močne barve, s katerimi nam je povedal nekaj novega.

Na večeru, kjer se je zbralo veliko ljubiteljev umetnosti, je o umetniku govoril pisatelj in pesnik Vinko Rode, V svojem nagovoru je poudaril naslednje:

„Ivan ima za sabo solidno ustvarjalno pot, kariero. Je priznan in večkrat odlikovan umetnik, Samostojno je razstavljal 16-krat, skupinsko pa več kot dvakrat tolikokrat. Opremil je vrsto knjig in publikacij, pa tudi mnogo cerkva (do leta 1995 sem jih naštel 15).

Sedaj se je podal na drugačno pot, v abstraktno slikanje. Kot sam pripoveduje, si je privoščil tisto svobodo, ki si je prej ni. Predal se je - preprosto - prvinskemu vzgibu duha ter zajadral v neznano. Ni lahko slikati brez predkoncepta, brez modela, kar seveda ni brez tveganja. Naj teža lastne slikarske izkušnje, lastne umetniške veščine sproti narekuje likovno izražanje. .

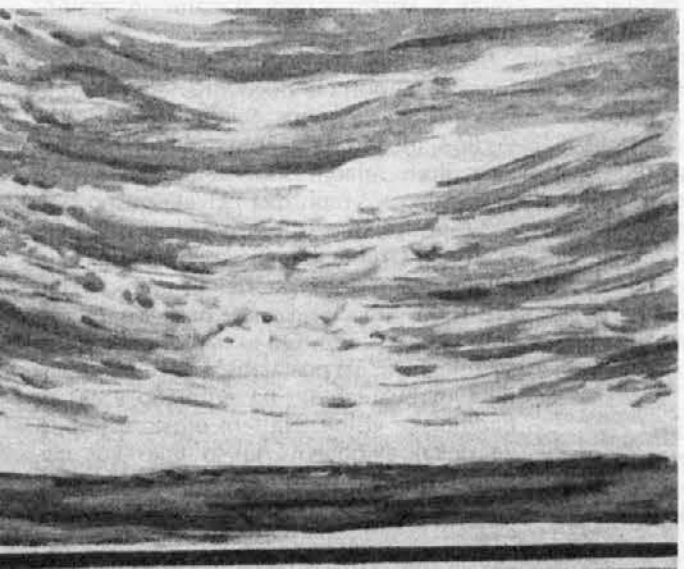

Zemeljske danosti so v temeljih, ki v mnogih slikah nastopajo v obliki talnih vzporednic: odtod pa je polet prost, nevezan, čisto spontan. Nekako tak naj bi bil sedanji Bukovčev umetniški manifest. Privoščil si je iskanje in odkrivanje nepoznanih možnosti."

Slikarka Adriana Omahna je v spremnem listu podala tudi nekaj misli. Pravi, „da moremo v strukturi slik zaznati dva različna prostora. Na spodnjem delu prevladuje močna in formalna geometrizacija, **kozmos**, na zgornjih delih pa nasprotno lahko zapazimo spontane in gestualne obrise čopiča, nered, neformalnost, **kaos**. Red prehaja v nedoločene obrise ali packe v stalnem valovanju. Slikar sam bi dejal: Nebo in zemlja... Ta simbiotična privlačnost in odbijanje dobita za umetnika nek univerzalen pomen."

Vsa umetnikova razstavljena dela - 5 akvarelov in 20 olj - so harmonično povezana v tako dvoumje - eterična svoboda na trdih temeljih - so sedaj nov svet Bukovca. Tako kot je prej gradil na naravi, predsvem na gorah - se sedaj prepušča prosti fantaziji, ki vpliva na opazovalca zelo prijetno in razgibano. Pot, ki jo je pričel, ga lahko popelje še daleč. Njegovo znanje, praksa in metniška sila je odprla novo stran v umetniškem snovanju. Sedaj je Bukovec bolj svoboden, bolj prost. Kam ga bo ta pot pripeljala?

TD

NOVICE IZ SLOVENIJE

OPUSTI KAJENJE

Mednarodne akcije Opusti kajenje in zmagaj 2004 se je v Sloveniji udeležilo 887 oseb, od tega 445 moških ter 442 žensk. Povprečno so bili stari 39 let, vsak izmed udeležencev je v povprečju kadil 19 let po 22 cigaret dnevno, vsak izmed njih pa je doslej v povprečju poskušal prenehati kaditi dvakrat. Tako lahko vsako leto udeleženci slovenske akcije, ki se za štiri tedne odpovejo kajenju, sodelujejo v žrebanju različnih nagrad, za mednarodno „super nagrado" v vrednosti 10.000 ameriških dolarjev. Tako je letošnja slovenska izžrebanka, ki se bo potegovala za mednarodne nagrade, Ana Kočar.

ŽRTVAM VOJNE IN REVOLUCIJE

Vladna komisija za reševanje prikritih grobišč je pri svojem delu do sedaj evidentirala 290 lokacij grobišč in pripravila 295 kart s parcelnimi številkami. Do konca leta, ko naj bi se projekt evidentiranja zaključil, je sicer potrebno evidentirati še najmanj 95 lokacij grobišč, je na časnikarski konferenci povedal član komisije Mitja Ferenc. Podpredsednica komisije Spomenika Hribar pa je glede spornega napisa na obeležjih povedala, da so vladi poslali predlog za spremembo napisa, ki predvideva, da bi na spomenike namesto Žrtvam vojne in povojnih pobojev zapisali Žrtvam vojne in revolucije. Člani komisije so spregovorili tudi o dograditvi, poteku gradnje obeležij in pripravah za postavitev osrednjega domovinskega spomenika v Ljubljani.

CERKLJE MED OKUPACIJO IN REVOLUCIJO

V samozaložbi je izšla knjiga Občina Cerklje na Gorenjskem med okupacijo in revolucijo izpod peresa Alojzija Kalinška. Knjiga je posvečena 182. žrtvam cerkljanske občine, ki so bili skoraj 60 let zamolčani. Te žrtve, nemški mobiliziranci, partizanski dezerterji, civilisti, duhovniki, orožniki, domobranci in četniki, niso bili nikjer popisani, zdaj so pa našli svoj prostor s kratkim življenjepisom in sliko. Poleg opisa časa in prostora je na koncu dodan še spisek imen Cerkljanov po svetu in nekaj življenjskih podatkov najbolj uglednih.

PO SVETU

BUSH PRI PAPEŽU

Busha je v Vatikanu sprejel papež Janez Pavel II. Papež je na srečanju z Bushem zahteval hitro normalizacijo razmer v Iraku in posredno obsodil mučenja iraških zapornikov. Bush, ki se je s papežem srečal tretjič, mu je podelil predsedniško medaljo za svobodo, najvišje civilno odlikovanje ameriške vade.

60 LET DNEVA D

V kraju Arromanches v Normandiji je potekala osrednja mednarodna slovesnost ob 60. obletnici „Dneva D", začetka invazije zavezniških sil v Normandiji, ki je pomenila začetek konca druge svetovne vojne. Udeležilo se je je 22 voditeljev 16 držav, ki so tedaj sodelovale pri invaziji, med njimi sta bila letos prvič prisotna tudi nemški kancler Gerhard Schroeder in ruski predsednik Vladimir Putin. Povabljenih je bilo še 6000 gostov, med njimi približno 1000 vojnih veteranov. Od zbranih je spregovoril le francoski predsednik Jacques Chirac, ki je odlikoval tudi 14 vojnih veteranov iz 14 držav.

UMRL JE RONALD REAGAN

Na svojem domu v Los Angelesu je v starosti 94. let za posledicami pljučnice umrl nekdanji ameriški predsednik Ronald Reagan, eden najbolj priljubljenih predsednikov v ameriški zgodovini. Ob smrti 40. ameriškega predsednika so zastavo pred Belo hišo spustili na pol droga. Izrazom sožalja se je pridružilo tudi slovensko zunanje ministrstvo. Reaganove posmrtne ostanke bodo iz Kalifornije prepeljali v Washington, kjer bodo potekale pogrebne slovesnosti, pokopali pa ga bodo v njegovi predsedniški knjižnici v Simi Valleyju v Kaliforniji.

SLOVENCI IN ŠPORT

DOSEŽKI SLOVENSKIH KOLESARJEV

Na letošnji kolesarski dirki po Italiji (Giro d'Italia) je slovenski kolesar Tadej Valjavec (Phonak) v skupnem seštevku osvojil deveto mesto, kar je doslej najboljša slovenska uvrstitev na italijanski pentlji.

Slovenski kolesar Valter Bonča je na 52. dirki FBD Milk Ras na Irskem osvojil končno drugo mesto. Član slovenskega poklicnega moštva Perutnina Ptuj je po sedmih etapah za 36 sekund zaostal le za domačim tekmovalcem Davidom McCannom, potem ko je vodil do predzadnje etape.

Slovenska ekstremna kolesarja Marko Baloh in Jure Robič sta zmagala na odprtem prvenstvu Avstrije v Kremsu v vožnji na 12 in 24 ur. Člana ekipe Novice Extreme sta bila premočna za konkurenco, Baloh je v 12 urah prevozil 489,6 km in s tem za več 40 km prehitel prvega zasledovalca, Robič pa je za zmago na 24 ur prekolesaril 974,4 km, drugouvrščeni pa 902,4.

PISALI SMO PRED 50 LETI

Na nedeljskem občnem zboru Slovenske dekliške organizacije je bila izvoljena za predsednico Mara Bidovec, za podpredsednico Pavla Hribovšek, za tajnico Jožica Leskovec in blagajničarko Marjetka Smersu.

VI. KULTURNI VEČER

Slovenske kulturne akcije bil v četrtek 10. junija v župnijski dvorani v Ramos Mejiji, začel ga je dr. Ignacij Lenček kot predsednik filozofske skupine. Glavno predavanje z naslovom Kultura in časovnost je imel dr. Milan Komar. Koreferenta sta bila dr, Ignacij Lenček in dr, Vinko Brumen.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Katoliški misijoni junij-julij : Nekristijanom (Pisma papeža Celestina VI, Giovanni Papini - N. Jeločnik), Presv. Srce Jezusovo v misijonskem slikarstvu in kiparstvu (MM), Sveti kraji (Anton Merkun), V rdečih krempljih (Albin Miklavčič) , Zanimivo pismo misijonskega zdravnika, Misijon v Khariju (Stanko Poderžaj DJ) Pogoji za misijone v Paragvaju (dr. Branka Sušnik), Eno samo je potrebno (N. Jeločnik), misijonska priloga Mladi misijonar.

† STANKO ČERNIČ

Rojen je bil 28. avgusta 1903 v Ljubljani, Leta 1926 je diplomiral iz prava Odločil se je za sodnijski poklic. Pozneje je dobil mesto v Metliki, kjer je postal predsednik sodišča.

Bil je član društva Danica in SKAS. Zelo ga je veselila telovadba. Postal je član Šentpeterskega Orla. Prišel je v tekmovalno vrsto, ki je dosegala dobre uspehe doma in v inozemstvu.

Ker se ni vdal komunističnemu vabljenju, je moral zapustiti domovino. Ko je prišel v Argentino, je dobil delo v COFIA. Ko je bilo možno dobiti rodbino za seboj, je to takoj storil.

Zahrbtna bolezen ga je položila v posteljo in je 10. junija umrl v Ballesterju.

Na pogrebu mu je govorilo več govornikov.

Sobodna Slovenija št. 23, 17. junija 1954

ESLOVENIA, MI TIERRA

Los últimos años del reino de Yugoeslavia

En octubre de 1938 hubo elecciones. En Eslovenia el 79% de los votos fueron para el partido JRZ (Jugoslovanska radnička zajednica), en el que estaba incluido el partido esloveno SLS (Slovenska ljudska stranka). La oposición obtuvo el 21% de los votos emitidos. En Yugoeslavia el JRZ obtuvo el 55% de los sufragios, mientras que la oposición se quedó con el 45% de los votos.

El dr. Anton Korošec, que había ocupado el cargo de primer ministro, dimitió. El partido SLS tuvo en el nuevo gobierno dos ministros, al dr. Miha Krek y a Franc Snoj.

En cuanto al partido comunista debemos decir que Josip Broz Tito, un agente del comunismo internacional, de la Kominterna - organización soviética para la labor comunista en el mundo, tomó el mando del Partido Comunista Yugoeslavo en julio del año 1937. En ese mismo año se creó el Partido Comunista Esloveno.

El gobierno de Stojadinović no pudo mantenerse en pie, ya que no lograba resolverse el tema de los croatas (HSS - hrvaška seljačka stranka) que exigían que el pueblo croata decidiera por sí solo acerca de su destino.

El nuevo gobierno estuvo al mando de Cvetković, quien designó al dr. Maček (del partido HSS) como primer vicepresidente. Poco después se llegó a un acuerdo con los croatas. Se creó una gran región croata. Decidían así acerca de los temas relacionados con la agricultura, el comercio, los bosques, las minas, la política social, la salud, la justicia, la cultura y la política interna. Los eslovenos esperaban que se diera algo similar y se pudiera resolver de este modo en forma favorable el tema esloveno.

En junio de 1940 el dr. Anton Korošec volvió a formar parte del gobierno. Llegó a ser ministro de cultura. Pero se quedó poco tiempo en el cargo, ya que falleció el 14 de diciembre de 1940.

El pueblo esloveno le rindió honores en un funeral majestuoso. En el cargo de dirigente del partido SLS le sucedió el sacerdote Franc Kulovec.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča

V četrtek, 3. junija se je rodila **Magdalena Inés Córdoba**. Očka je Ernesto, mamica pa Andrejka Papež.

Srečni družini iskreno čestitamo!

Krst

V cerkvi San Ramón Nonato v Villa Luro je bil krščen **Agustin Hladnik**, sin Naceta in Mire Svete. Botra sta bila Damijan Dimnik in Mónica Fernández.

Srečnim staršem iskreno čestitamo!

Kostanj posebne sorte

Nad. z 2. str.

izkazana velika dobrota. Za to dobroto pa nimamo zaslug mi, ki se še prebijamo skozi čas, temveč dvanajst tisoč mučencev, ki so nam jo izprosili.

Vsi Slovenci blage volje smo lahko prepričani, da imamo v naših mučencih, v dvanajsttisočih in v vseh drugih pred njimi in za njimi žrtvovanih, neusahljivo duhovno bogastvo. Vsi nenehno prosijo za nas, ki smo v tujini, pa za Slovenijo pod Triglavom ter posvečujejo njeno zemljo. To izhaja iz iste ljubezni, kot je bila tista, iz katere je izšla daritev mučeništva. S tem še naprej izpolnjujejo novo zapoved, ki nam je bila dana pred dva tisoč leti. To izpolnjujejo preko groba in vemo, da nam bodo ljubezen brez naših zaslug izkazovali do konca. Ko prosimo zanje, se jim tudi priporočajmo. V njih imamo najbolj zveste družinske in narodne priprošnjike v mnogih še ne rešenih težavah slovenske domovine. Nekateri kostanji v Sloveniji danes še ne cvetejo.

Zlo, ki je tedaj in pozneje delovalo na znane načine, je danes privzelo drugačne oblike. Pretvarja se in spreminja do takih meja, da se včasih zdi, kot da ga ni več. Pa vendar deluje in razdvaja. To opažamo in čutimo danes okrog sebe, ko na mnogih področjih doživljamo prej neslutene pretrese, ki nas spravljajo v nemir in zaskrbljenost. Tudi v današnjem boju proti silam Zla so nam rajni zgled, moč in pomoč. Zavedati se moramo, da smo ljudje kot zgodovinska bitja naravno povezani s preteklostjo, iz katere izhajamo. Zato je razlikovanje med preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo le priložnostna razlaga za lažje razumevanje našega potovanja skozi čas. V resnici pa v tej luči domobranska žrtev ni preteklost, temveč je sedanjost. Nit, ki nas povezuje, je vedno ista, neprekinjena in ji nobena grozota ne more škodovati, ker je duhovne narave. Ob tej zavesti se lahko v občestvu z rajnimi čutimo močne.

Mi, ki smo danes zbrani ob njihovem spominu, in vsi tisti po svetu, ki z nami podobno čutijo, prosimo rajne predvsem za dar vsakdanje pripravljenosti in zvestobe. Prosimo, da bi znali posnemati vsaj nekaj njihove plemenitosti. Da bi znali biti mi zvesti v življenju, tako kot so oni ostali zvesti do mučeniški smrti. Obdaja nas svet, v katerem mnogokrat ne najdemo pravih vzorov, ki bi vodili naš um, krepili našo voljo in narekovali naša dejanja. V domobranskih in drugih žrtvah imamo zglede modernih mučencev, ljudi tega časa, konkretnih ljudi, katerih vrstnike imamo še med seboj in smo morda celo njih najožji sorodniki ali znanci. Zgledujmo se po mučencih in jih prosimo pomoči, da bi bili v tem času in na kraju, kjer nam je dano živeti, tudi mi zvesti najvišjim vrednotam, da bi tudi z našim skromnim vsakdanjim prizadevanjem Slovenija, ta zemlja, v kateri živimo, in svet bili bolj polni pravičnosti, resnice in medsebojnega razumevanja.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Alojzij Rezelj** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Telefon: **(54-11) 4636-0841 / 4636-2421** (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar**

Glavni urednik: **Tine Debeljak ml.** / Za Društvo ZS: **Alojzij Rezelj** / Sodelovali so še: **Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Marko Kremžar, Franci Markež, Marko Vombergar, Pavlina Dobovšek, Jože Tomaževič, Andrej Lenarčič, Andrej Fink.**

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino $ 70, pri pošiljanju po pošti pa $ 95; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime *„Eslovenia Libre"*, v inozemstvu *(bančne čeke, ne osebne)* na ime *„Antonio Mizerit"*.

Oblikovanje in tisk: ***TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.*** */ Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail:* vilko@ciudad.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta Nº 7211
R. Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM

ILIRIA TUR Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
H. Yrigoyen 2742 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI

Dr. Vital Ašič, Odvetnik Paraná 830, 5.nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpacf.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdbovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844- mpoznic@sfanet.com.ar

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Av. Corrientes 1250, 5º F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
8. junija 2004

1 EVRO	238,78SIT
1 U$S dolar	193,76SIT

REŠITEV KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. plen; 5. Krpan; 10. ropar; 12. toga; 13. Ev; 14. pok; 16. la; 17. cigareta; 20. oves; 22. denar; 23. pes; 24. vino; 25. čari; 27. oj; 28. pero; 29. utone; 31. ar; 32. Bedanec.

NAVPIČNO: 1. prekop; 2. lov; 3. ep; 4. napis; 6. rt; 7. poleno; 8. Agata; 9. na; 11. rog; 15. kadi; 17. cesar; 18. Renata; 19. arijec; 21. večer; 24. VI; 26. rob; 27. one; 28. pa; 29. ud; 30. on.

OBVESTILA

ČETRTEK, 9. junija:
Seja upravnega odbora Zedinjene Slovenije, ob 20. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 13. junija:
Domobranska proslava v San Martinu po sv. maši s prikazom „Begunci".
Procesija sv. Rešnjega Telesa, ob 15.30 v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejiji.
Volitve poslancev v evropski parlament, na veleposlaništvu Republike Slovenije, Av. Santa Fe 846, 6. nadstropje, od 9. do 17. ure. **Overavljanje volilnic po pošti** v vaseh naši domovih po posebej objavljenem razporedu.

SOBOTA, 19. junija:
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB ob 15.00 uri v Slovenski hiši.
SKA: predstavitev knjige Erike Poglajen, ob 20. v Slovenski hiši. Predstavlja dr. Katica Cukjati.

SOBOTA, 26. junija:
V Slovenski hiši praznik državnosti.

NEDELJA, 27. junija:
V slovenskem domu v San Martinu po maši predava José Pablo Bizai iz Paraná, Entre Ríos.

SREDA, 30 junija:
Šolska seja voditeljic, v Slovenski hiši ob 20. uri.

SOBOTA, 3. julija:
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB ob 15.00 uri v Slovenski hiši.
V Slomškovem domu gledališka predstava.

NEDELJA, 4. julija:
Proslava šolskih otrok na čast sv. Alojziju v Slovenski hiši.
Prireditev v Hladnikovem domu.

30. obletnica smrti...

Nad. s 3. str.

zavodu, čeprav so se pozneje razšli na dvoje.

Ko so v San Justo prišli na idejo o slovenski maši ob nedeljah, je bil takoj za to. Mnogo let je bil prvi župnik sanhuške srenje. Vem pa tudi, da ima levji delež za pobudo in nakup „Našega doma". Službo župnika je opravljal toliko časa, dokler mu je zdravje dopuščalo.

Leta 1959 je prišel na dan z idejo, da bi postavil v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejia slovenski oltar Marije Pomagaj in na vsako stran oltarja pa lesen kip bratov sv. Cirila in Metoda. Pod oltarjem pa slovensko družino, ki gre v begunstvo. Umetniku Tonetu Oblaku je predlagal, da bi naredil relief Marije Pomagaj v obliki kroga, oba svetnika in pa družino, ki gre v begunstvo. Nekatere je pa naprosil, da smo po okolici nabirali prispevke za oltar. Vse to je izpeljal. Oltar je bil blagoslovljen 3. januarja 1960 in še danes priča, da so v tem kraju živeli in še živijo Slovenci. To je najlepši spomenik na Janka Mernika v Argentini.

Za 30. obletnico njegove smrti je Tone Oblak že dan preje ponovno poživil barve na Marijinem reliefu in očistil tudi oba svetnika ter spodnji relief, da je izgledalo, kot da bi jih šele dan preje postavili na to mesto. Za ves ta trud se mu je salezijanski inspektor v Argentini Jože Repovž osebno zahvalil pred Marijinim oltarjem vpričo nas vseh. Za konec smo pred Marijnim oltarjem zapeli več pesmi Mariji v čast in se razšli na domove.

Jože Tomaževič

PREDLAGAMO, DA VOLITE STRANKO

2.
N.Si
Nova Slovenija
Krščanska ljudska stranka

N.Si NOVA SLOVENIJA - KRŠČANSKA LJUDSKA STRANKA

1. Lojze PETERLE
2. Ljudmila NOVAK
3. Anton KOKALJ
4. Alenka ŠVERC
5. Janez VASLE
6. Maruša NOVAK
7. Jernej PAVLIN

Nova Slovenija
Krščanska ljudska stranka
Regija Argentina in Južna Amerika

SLOVESNOST V KOČEVSKEM...

Nad. s 1. str.

tev kapele, ki jo je postavila država Slovenija, za nje izvršitev pa poskrbela vladna komisija za ureditev zamolčanih grobišč. Čeprav organizatorji komemoracije niso želeli nobenih besed vladne komisije, sta tako državni sekretar Žnidaršič kot predsednik komisije Kovačič Peršin izsilila besede. Zaradi tega se je ob koncu slovesnosti tudi oglasil predsednik Nove slovenske zaveze Anton Drobnič in z ostrimi besedami obsodil vmešavanje vladnih ljudi v to komemoracijo, saj niso naredili nič drugega kot to, kar se je država obvezala pred štirinajstimi leti (!) in se zdaj sklicujejo na svoj (zakasneli) dosežek.

In kakšna je ta kapela? Če človek prebere obrazložitev zamisli in vso simboliko te stavbe iz lesa in kamna, a je ne gleda, potem se mu zdi kar prepričljiva. Potem zve, da je razpis zelo otežkočal in omejeval delo ustvarjalcev kapele, in komisija je pač izbrala. Kot prvo praktično napako lahko omenimo, da se ne vidi na oltar. Sprednja stena se razpre, a oltar je viden le iz prvih metrov, množica obiskovalcev pa se pred njo vgreza v brezno, iz katerega se komaj vidi le streha.

Do prihodnjega leta naj bi kapelo krasil mozaik patra Marka Rupnika, že zdaj pa v njej stoji leseni kip Žalostne Matere božje kiparja Staneta Jarma (njegov je tudi križev pot, ki pelje do brezna pod Kernom).

Zaenkrat pa marsikoga ta stavba spominja bolj na kako lopo ali garažo kot pa kapelo...

GB

Levo: Zvonik
Spodaj: Kapela

Pred trinajstimi leti smo Slovenci dobili svojo državo.
Zato bomo skupaj slavili

PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

v soboto, 26 junija 2004 v Slovenski hiši v Buenos Airesu

ob 19. uri sv. maša za vse pokojne in žive slovenske javne delavce
ob 20. uri slavnostna akdemija v dvorani in prijateljska večerja

Vstopnice por $ 15.- v predprodaji v Slovenski hiši in pri predsednikih Domov
Pravočasno lahko tudi rezervirate nakaznico na tel: 4636-0841

Vsi rojaki prisrčno vabljeni!

Slovenska kulturna akcija

dr. Katica Cukjati bo predstavila novo knjigo:

Erika L. Poglajen:
Devet pomladi - *Nueve primaveras*

v soboto, 19. junija, ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše

V EU ni vse zlato

Zaradi pritiska, ki ga prevajalski servisi Evropske unije čutijo zaradi razširitve EU in s tem porasta uradnih jezikov povezave, bi se lahko zgodilo, da v prihodnje EU ne bi več zagotavljala prevajanja vseh uradnih dokumentov v vse jezike unije.

Takšno rešitev naj bi po poročanju italijanske tiskovne agencije Ansa že predlagal podpredsednik Evropske komisije Neil Kinnock.

Število uradnih jezikov EU je po razširitvi na deset novih članic naraslo z enajst na dvajset, zaradi česar morajo prevajalci evropskih institucij prevesti znatno več strani. Prehod na novonastale razmere naj ne bi bil najbolj gladek; po podatkih Anse naj bi se prevajalski servisi soočali s precejšnjimi zamudami pri prevodih - zaostanki naj bi bili okrog 3.000 strani na teden.

Da bi rešili pritisk na prevajalske službe in se izognili nadaljnjim zapletom in zaostankom, naj bi v Bruslju razmišljali o zmanjšanju obsega prevodov. Tako naj bi Kinnock po poročanju Anse predlagal, da določenega obsega uradnih dokumentov ne bi prevedli v vse uradne jezike, pač pa bi v vseh zagotovili le izvlečke. Celoviti dokumenti pa naj bi bili po tem predlogu še naprej na voljo v dveh osrednjih delovnih jezikih, angleščini in francoščini.

Spomeniki, vredni spomina

Razstava v Nacionalni knjižnici, kjer so zbrani štirje najstarejši kulturni in verski dokumenti slovenstva, nosi globoko sporočilo. Temu pomaga še srečna okoliščina, da je ZRC pravkar ponatisnil Brižinske spomenike (BS) v kritični izdaji SAZU. V preteklosti je nastalo več teorij, ki so BS povezovale s starocerkvenoslovanskim jezikom ipd. - BS so razlagale kot zametek drugih slovanskih kultur. S to izdajo pa so ti častitljivi dokumenti razloženi tako, da ne more biti več utemeljenega dvoma o slovenskem izvoru BS. Le enkrat doslej so BS zapustili Bavarsko državno knjižnico - za razstavo v Vatikanu; in ni naključje, pravi Igor Grdina, da so jih zdaj pustili na pot ne v Prago ali v Bratislavo, ampak v Ljubljano. Najstarejši pisni spomenik v latinici med vsemi spomeniki slovanskih narodov je slovenski.

Če se v to misel poglobimo, leže na nas s težo tisočletnega teka zgodovine. Ti spomeniki nam ponavzočujejo več kot tisoč let individualnosti slovenskega jezika: kakor že se je razvijal, je bil to vendar jezik, ki ga govorimo danes; drugačen, a isti. V tem jeziku se nam je tisoč in več let oznanjalo božje razodetje, krščanski nauk. Minilo je deset in več stoletij, v katerih se je slovensko ljudstvo postopoma razvijalo v krščanski omiki. Ti starodavni pomniki so kakor pečatna podoba, kakor simbol o izvoru Slovencev: spoj praslovenske ljudskosti, tedanje visoke evropske kulture (pismenstvo v minuskularni pisavi) in - krščanske veroizpovedi. Prva prvina kot genotip slovenstva, druga kot njegov kulturni fenotip in tretja, ki obe povzdigne v priznanju božjega misterija. Prvi dve naravni, tretja nadnaravna, a nemogoča brez prvih dveh. Zdi se, kakor da je ta preprosta praenotnost slovenstva in krščanstva arhetip, v katerem je slovenstvo raslo v sodoben narod.

Ta enotnost se je v zadnjih sto in več letih temeljito razbila. Med velikim delom sodobne kulture in vero je danes prepad. In vendar, vsaj spomin na izvor omike, v kateri se je slovenski narod razvijal, vsaj ta spomin bi moral ostati.

Vladajoči politiki se postavljajo ob BS, ki so spovedna besedila, in govoričijo o kulturni raznolikosti. Ne pomislijo, da raznolikost ni mogoča brez globlje kulturne enotnosti. BS so njen tisočletni emblem. Vreden, da ga nosimo v sebi.

dr. Matija Ogrin